



## СУҒУРТА КОМПАНИЯЛАРИ ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ

и.ф.н., доц. **Зойиров Лазиз Субхонович**  
Тошкент давлат иқтисодий университет  
ORCID: 0009-0005-9252-7567  
[lzoyirov@mail.ru](mailto:lzoyirov@mail.ru)

**Аннотация.** Суғурта компанияларининг инвестицион фаолияти молиявий барқарорликни таъминлаш ва компаниянинг иқтисодий ҳолатини яхшилаш учун муҳим аҳамиятга эга. Бундай фаолиятда рискларни бошқариш, ликвидликни таъминлаш, молиявий ва иқтисодий тизимларга мувофиқлик, шунингдек, технологик инновацияларга боғлиқдир. Шу билан бирга, суғурта компаниялари инвестицион фаолиятда диверсификация, рискларни минималлаштириш, ликвидликни таъминлаш ва стратегик мақсадларга мувофиқ қарорлар қабул қилиш орқали ўз барқарорлигини сақлашга интилишади. Уларнинг амалиётларида технологиялардан фойдаланиш, инновацион таҳлил воситаларини ишлатиш ва глобал иқтисодий шароитларга мослашиш муҳим омиллардан ҳисобланади.

**Калит сўзлар:** суғурта, инвестиция, суғурта компанияларининг инвестицион фаолияти, суғурта резервлари, инвестиция сиёсати, инвестиция портфели.

## ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОРГАНИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ

к.э.н., доц. **Зойиров Лазиз Субханович**  
Ташкентский государственный экономический университет

**Аннотация.** Инвестиционная деятельность страховых компаний имеет важное значение для обеспечения финансовой устойчивости и улучшения экономического состояния предприятия. Такая деятельность зависит от управления рисками, обеспечения ликвидности, соответствия финансовым и экономическим системам, а также технологических инноваций. При этом страховые компании стремятся сохранить свою устойчивость за счет диверсификации инвестиционной деятельности, минимизации рисков, обеспечения ликвидности и принятия решений в соответствии со стратегическими целями. Использование технологий, применение инновационных аналитических инструментов и адаптация к мировым экономическим условиям являются важными факторами в их практике.

**Ключевые слова:** страхование, инвестиции, инвестиционная деятельность страховых организаций, страховые резервы, инвестиционная политика, инвестиционный портфель.

## THEORETICAL BASIS OF ORGANIZING INVESTMENT ACTIVITIES OF INSURANCE COMPANIES

PhD, assoc. prof. **Zoyirov Laziz Subkhanovich**  
Tashkent State University of Economics

**Abstract.** *Investment activities of insurance companies are important for ensuring financial stability and improving the economic condition of the enterprise. Such activities depend on risk management, ensuring liquidity, compliance with financial and economic systems, as well as technological innovations. At the same time, insurance companies strive to maintain their stability by diversifying investment activities, minimizing risks, ensuring liquidity and making decisions in accordance with strategic goals. The use of technology, the use of innovative analytical tools and adaptation to global economic conditions are important factors in their practice.*

**Keywords:** *insurance, investments, investment activities of insurance organizations, insurance reserves, investment policy, investment portfolio.*

### Кириш.

Ривожланган мамлакатлар фаолиятида суғурта компаниялари қимматли қоғозлар бозорида асосий ўйинчилардан бири бўлиб ҳисобланади. Статистик маълумотлардан шуни кўришимиз мумкинки, суғурта компаниялари молия бозорларидаги фаолиятлари натижасида олган доромадлари уларнинг зарарлилик даражаси юқори бўлган суғурта турлари бўйича суғурта қопламаларини ўз вақтида ва тўлиқ тўлаб бериш учун асосий манба бўлиб хизмат қилмоқда.

Суғурта бозори ёки бошқа молия бозори орқали тўпланган маблағлар охири-оқибатда ишлаб чиқариш соҳасига, яъни умумий ижтимоий маҳсулот ишлаб чиқариладиган, қиймат ҳосил бўладиган соҳага йўналтирилади, шунингдек барча кўринишдаги молия бозорлари натижада шу мақсадга хизмат қилади. Ривожланган мамлакатларда асосан қимматли қоғозлар бозори орқали ишлаб чиқариши соҳасига пул оқимлари йўналтирилади.

Бундан ташқари кўплаб хорижий экспертлар томонидан молиявий-инвестицион суғурта холдинглари доирасида мижозларга кенг қамровли молиявий хизматларни кўрсатиш ғояси кенг тарғиб қилинмоқда. Мижозларга алоҳида суғурта ёки молиявий хизматларнинг бир неча тури эмас, балки унинг молиясини комплекс хавфсизлиги таклиф этилади. Масалан, қўшимча пенсия маблағларини йиғиб олган шахсга пенсия жамғармаси, ҳаёт суғуртаси, жамғарилган капитални бошқариш, ахборот хизматлари (молиявий супермаркетларда чегирмалар бериш) каби кенг қамровли хизматларни таклиф қилиш. Йирик корхоналар, кичик бизнес субъектлари ва бошқалар учун комплекс дастурлар тақдим қилиш мумкин.

Афсуски, Ўзбекистонда бу муаммоларнинг барчаси “хорижий тажриба ва амалиёт” тариқасида ёки “бозорни ривожлантириш” рукни остида талқин қилинади.

Қимматли қоғозлар бозорида суғурта компанияларининг инвестицион имкониятлари тўлақонли намоён бўлмаяпти бу биринчи навбатда фонд бозорининг ўзи ҳали ривожланиш босқичидалиги билан намоён бўлмоқда. Ривожланган мамлакатларнинг молиявий суғурта маҳсулотлари бизнинг амалиётга тадбиқ этилиши суст кечмоқда, суғурта компанияларининг бу борада ўзлари олиб бораётган фаолиятлари сезиларли эмас.

### Адабиётлар шарҳи.

Суғурта соҳаси мамлакат иқтисодийетини ривожлантириш учун жуда муҳимдир, сабаби суғурта компаниялари фонд бозорларида институтционал инвестор бўлиб

хизмат қилади, ундан ташқари йирик молиявий ресурсларни тўплайди ва қўшимча фаолиятдан даромад олиш самарадорлигини таъминлайди.

Инвесторлар сифатида фаолият юритаётган суғурта компаниялари аҳоли ва юридик шахсларнинг маблағларини фонд бозорига жалб қилувчи воситачиси бўлиб уларнинг ва ўзининг даромадларини оширишда барқарор манбалардан бири бўлиб қолмоқда.

Окорова (2012) Суғурта инвестицияларини ривожлантириш муаммолари ва устувор йўналишларини ўрганар экан, шуни таъкидлайди, суғурта бозори ривожланишининг ўзига хос хусусияти суғурта компаниялари томонидан тўпланган капиталнинг ўсиб боришидир, бу иқтисодий ривожланган мамлакатлар компанияларини молия бозорига муҳим роль ўйнайдиган йирик инвестиция институтларига айлантганлигини таъкидлайди.

Суғурта ва инвестиция соҳасидаги тадқиқотчилар томонидан суғурта компанияларининг инвестицион фаолияти таҳлил қилингандир, жумладан Тургенова (2017), Журавка (2016) инвестицион фаолиятининг қуйидаги жиҳатлари тадқиқ этган, яъни суғурталовчиларнинг инвестицион салоҳиятини баҳолаш ва инвестиция портфелини моделлаштириш. Акимова (2017) эса суғурталовчининг инвестиция салоҳияти кўрсаткичлари тизими ва унга таъсир этувчи омилларни таҳлил қилган. Напа ва бошқалар (2018) эса тадқиқотларида АҚШда суғурта компанияларининг суғурта захираларини жойлаштириш амалиёти таҳлил қилинган.

Шунингдек Абдурахмонов (2018-2024) ҳозирги иқтисодий шароитда суғурта соҳаси, унинг иқтисодиётдаги роли, иқтисодий ўзгаришлар натижасида суғуртада қўлланилаётган замонавий технологиялар, суғурта хизматлар бозорига сотилаётган замонавий суғурта маҳсулотлари, суғурта бозорини тартибга солиш усуллари, суғурта соҳасининг замон билан биргаликда юз бераётган трансформацияси, суғуртанинг ривожланиш векторларини кўрсатиб ўтган.

#### **Тадқиқот методолигияси.**

Мақолада назарий мушоҳада, тизимли ёндашув, кузатиш, умумлаштириш, таҳлил, синтез каби усуллар самарали қўлланилди, шунингдек инвестицион фаолият ва уларни амалага оширишнинг механизмларини такомиллаштириш муаммолари ва уларнинг ечимлари борасида хулоса ва таклифлар шакллантирилган.

#### **Таҳлил ва натижалар муҳокамаси.**

Молиявий пул оқимларини тўплаш ва уларни иқтисодиётни ривожлантиришга йўналтириш қобилияти суғурта компанияларини кучли институционал инвесторга айлантиради.

Ривожланган мамлакатларда суғурта компаниялари активларини жойлаштириш стандартлари, суғурта резервларини максимал ва минимал квоталари, суғурта резервларининг қамраб олувчи активлар рўйхати ишлаб чиқилган. Ишлаб чиқилган меъёрлар иқтисодиётнинг ривожланиш даражаси, молия бозорларининг аҳволи, миллий анъаналарга қараб тартибга солинади. Суғурта компанияларининг инвестиция йўналишлари ҳаёт суғурта соҳаси бўйича алоҳида ва бошқа умумий суғурта тармоғи бўйича алоҳида белгиланади.

Европа Иттифоқи, Буюк Британия ва АҚШда суғурта бозорини тартибга солиш жавобгарлиги маълум маънода давлат, маҳаллий ва ҳудудий ҳокимият органлари ўртасида тақсимланган. АҚШнинг ҳар бир штатида суғурта соҳасини мустақил назорат қилувчи органлари мавжуд. Европа Иттифоқи мамлакатлари ўзларининг алоҳида назорат органларига эга, аммо уларнинг ҳар бирлари учун умумий бўлган директиваларга амал қилади.

Суғурта компанияларининг инвестицион сиёсатини шакллантиришда хориж тажрибасининг хусусиятлари қўйидаги 1-жадвалда келтирилган.

Жадвал маълумотларидан шуни кўришимиз мумкинки, АҚШда суғурта компаниялари инвестиция фаолиятини штатлар даражасида тартибга солади. Давлат белгиланган тартибда инвестиция шартларини ўрнатади, шунингдек, активлар таркиби ва саноат корхоналарга молиявий ёрдам кўрсатиш каби тартибларни жорий этади. Бу, ўз навбатида, молиявий рискларни камайтириш ва иқтисодий ривожланишни қўллаб-қувватлашга қаратилгандир. Буюк Британияда давлат суғурта компаниялари учун молиявий ресурсларни жойлаштириш қоидалари ва ҳаёт суғуртаси активлари таркибини белгилайди. Давлатнинг инвестиция сиёсати дастури ва портфель назорат тартиблари жорий этилган. Бу, ўз навбатида, суғурта компанияларининг хавфсиз ва самарали инвестиция қилишини таъминлайди.

**1-жадвал**

**Хорижий мамлакатларда суғурта компанияларининг инвестиция фаолиятларини давлат томонидан назорат қилиш хусусиятлари**

Давлат	Суғурта компанияларининг инвестицион сиёсатини шаклланиш хусусиятлари
<b>АҚШ</b>	1. Даромадларининг маълум бир қисми штат ҳудудида инвестиция қилнади.
	2. Инвестиция қилиш шартлари белгиланган тартибда ўрнатилади.
	3. Ўртача активлар таркиби белгиланади.
	4. Суғурта компаниялари саноат соҳалари корхоналарига 15-20 йил муддатга инвестиция кредитларни тақдим этади.
<b>Буюк Британия</b>	1. Молиявий ресурсларни жойлаштириш қоидалари белгиланади.
	2. Ҳаёт суғуртаси активларнинг ўртача таркиби белгиланади.
	3. Давлатнинг инвестиция сиёсати дастури мавжуд.
	4. Доимий равишда инвестиция портфели қиймати мониторинги олиб борилади.
<b>Германия</b>	1. Суғурта компаниялари резервларини жойлаштириш бўйича қонун амал қилади.
	2. Инвестиция қилиш тамойиллари амал қилади (хавфсизлик, даромадлилик, ликвидлилик, диверсификация ва бошқалар).
	3. Жойлаштириш шакллари ва улар бўйича чекловлар ўрнатилади.
<b>Франция</b>	4. Активлар ишончли бошқарувга ўтказилади.
	1. Суғурта компаниялари учун кўплаб давлат рўйхатларидан ўтган инвестиция воситаларидан фойдаланиш тақиқланган.
	2. Суғурта компанияларига уларнинг активларини танлашда максимал хавфсизлик ва даромадни таъминлаш талаб этилади.
	3. Молиявий инвестициялар жамғармалари томонидан шакллантирилади.
<b>Япония</b>	4. Давлат томонидан белгиланган инвестиция ва фаолият стратегиясини амалга оширишга қаратилган ушбу назорат механизмининг натижаларини мувофиқлаштириш учун қайд этилади.
	1. Суғурта компанияларининг активлари фақат хавфсиз ва ликвид активларга жойлаштирилади.
	2. Суғурта компанияларига давлат томонидан белгиланган катта ва ёки жиддий қарзларга инвестиция қилишда чекловлар киритилади.
	3. Инвестиция портфелларининг диверсификацияси, кўп турдаги активлар олиш орқали фойда олиш ва катта иқтисодий таҳдидлардан ҳимояланиш.
<b>Япония</b>	4. Суғурта компаниялари молиявий фаолиятини мониторинг қилиш ва уларнинг барқарорлигини таъминлаш учун доимий текширувлар олиб борилади.

**Манба:** эмперик адабиётлар асосида муаллиф томонидан тайёрланди.

Германияда эса суғурта компанияларининг инвестиция фаолияти қатъий қонунлар ва тамойилларга асосланади. Хавфсизлик, даромадлилик, ликвидлилик ва диверсификация каби асосий тамойиллар асосида амалга оширилади. Шунингдек, жойлаштириш шакллари ва улар бўйича чекловлар ҳам белгиланган. Активлар ишончли бошқарувга ўтказилади, бу компанияларнинг молиявий рисклардан ҳимояланишини таъминлайди. Францияда суғурта компаниялари учун инвестиция фаолиятида давлат рўйхатларидан ўтган активлардан фойдаланиш талаб этилган. Хавфсизлик ва даромадни таъминлашга доир талаблар ҳам белгиланган, шунингдек, инвестициялар жамғармалари томонидан шакллантирилади. Давлат томонидан мувофиқлаштирилган механизмлар суғурта компанияларининг молиявий барқарорлигини назорат қилишга йўналтирилган.

Японияда эса суғурта компаниялари активларини фақат хавфсиз ва ликвид активларга жойлаштириш лозим. Бу, шунингдек, катта қарзларга инвестиция қилишда чекловлар киритилишини кўзда тутди. Молиявий фаолиятни мониторинг қилиш ва барқарорликни таъминлаш учун давлат томонидан доимий назорат олиб борилади.

Ўзбекистон суғурта бозори ҳамда суғурта компанияларининг инвестицион фаолияти сўнгги йилларда сезиларли равишда ривожланиб бормоқда. Суғурта компаниялари фақат суғурта хизматларини тақдим этиш билан чекланмай, шунингдек, инвестиция фаолияти орқали ўз молиявий натижаларини яхшилашга интилишмоқда. Суғурта компанияларининг инвестицион фаолияти мамлакатдаги иқтисодий шароит, қонунчилик ва бозорнинг умумий ҳолатига боғлиқ. Шундан келиб чиққан ҳолда, миллий суғурта бозоримизда суғурта компанияларининг инвестицион фаолиятида қўйидаги ҳолатни кўзатишимиз мумкин бўлади (2-жадвал).

2-жадвал

## Суғурта компаниялари инвестиция портфелининг таркибий тузилиши

Кўрсаткич номи	31.12.2022		31.12.2023		Ўзгариш % да
	млн. сўмда	Жамига нисбатан % да	млн. сўмда	Жамига нисбатан % да	
Жами инвестициялар, шу жумладан:	4 751 745	100%	6 149 938	100%	+29,4%
Депозитлар (омонатлар)	2 896 636	61,0%	4 037 369	65,6%	+39,4%
Қимматли қоғозлар	1 287 917	27,1%	1 357 492	22,1%	+5,4%
Займлар	60 776	1,3%	46 864	0,8%	-22,9%
Кўчмас мулк	358 944	7,6%	539 498	8,8%	+50,3%
Ташкилотлар устав фондидаги иштироки	118 221	2,5%	134 728	2,2%	+14,0%
Бошқа инвестициялар	29 252	0,6%	33 988	0,6%	+16,2%

**Манба:** Ўзбекистон Республикаси Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги маълумотлари асосида муаллиф томонидан тайёрланди.

Юқоридаги келтирилган жадвалда 2022 ва 2023 йиллар учун Ўзбекистон суғурта бозоридаги суғурта компанияларининг умумий инвестицион фаолиятини келтирилган. 2023 йилда суғурта компанияларининг инвестицион портфели 6,1 триллион сўмни ташкил этган, бу ўтган йилга нисбатан 29,4% ўсганлигини кўришимиз мумкин бўлади. Бу суғурта компаниялари инвестицион фаолиятининг ривожланишини ва активларнинг диверсификациялашини кўрсатади. Бунда асосий ўсиш банк депозитлари ва кўчмас мулкларга киритилган инвестицияларнинг ошганлигини кўришимиз мумкиндир, яъни 2023 йилда улар 4,0 триллион сўмни ташкил қилган (2022



йилга нисбатан 39,4 фоиз ошган. Бу кўрсаткич суғурта компанияларининг молиявий барқарорлигини ошириш учун депозитларга бўлган қизиқишнинг ортишига ишора қилади. Депозитлар хавфсиз ва кам рискли активлар ҳисобланади, шу сабабли суғурта компаниялари барқарор даромад олишга интилишмоқда. Компаниялар томонидан қимматли қоғозларга қилинган инвестициялар аҳамиятга моликдир, 2023 йилда бу кўрсаткич 5,4 фоиз ўсишни намоён этган. Бу кўрсаткич суғурта компанияларининг юқори ликвидли ва барқарор активларга сармоя киритишга ҳаракат қилишини кўрсатади. Бундай активлар инвестиция даромадларини таъминлашда самарали механизмлардан бири ҳисобланади.

2023 йилда суғурта компанияларининг инвестицион фаолиятида яхши ривожланиш кузатилган. Депозитлар ва кўчмас мулкка сармоялар тез ўсган, бу барқарор ва хавфсиз активларга бўлган қизиқишнинг ортганлигини билан изоҳланади. Шу билан бирга, займларга сармоялар камайган, бу компанияларнинг юқори хавfli активларга сармоя киритишдан қочишини англатади. Қимматли қоғозлар ва ташкилотлар устав фондидаги иштироклар ҳам маълум даражада ўсган, бу компанияларнинг диверсификациялашга ва стратегик инвестицияларга қизиқишини кўрсатади.

Суғурта компанияларининг инвестицион фаолиятини ташкил этишда бир қатор муаммолар ва қийинчиликлар мавжуд. Бу муаммолар молиявий, иқтисодий ва ҳуқуқий жиҳатлардан келиб чиқади. Бундай муаммолар суғурта компанияларининг инвестицион стратегияларини ишлаб чиқишда ва амалга оширишда тўсқинликлар яратади. Қуйида уларнинг асосий турлари келтириб ўтишимиз мумкин, жумладан:

*Биринчидан, рискларни бошқаришдаги муаммолар.*

Суғурта компаниялари турли активларга инвестиция оқимларини йўналтирадilar, уларнинг ҳар бири ўз хос рискларга эгадир. Мисол учун қимматли қоғозлар ва кўчмас мулк каби активлар бозорнинг ўзгариши ва иқтисодий таҳдидларга жуда сезгир бўлади. Шунинг учун, рискларни тўғри ҳисобга олиш ва уларни минималлаштиришда қийинчиликлар пайдо қилади. Суғурта компаниялари юқори рискли активларга инвестиция киритишдан эҳтиёт бўлишади, аммо бу стратегия юқори даромад топиш имконини чегаралайди. Бундан ташқари, инвестицион портфелларни диверсификациялаш учун катта маълумот ва таҳлиллар талаб қилинади, бу эса кўп вақт ва ресурсларни талаб қилади.

*Иккинчидан, ликвидлилик муаммолари.*

Суғурта компаниялари кўпинча ўз инвестицияларини ликвидлилик асосида жойлаштиришлари керак бўлади, яъни ўз активларини тезда пулга айлантира олишлари лозимдир. Агар суғурта қопламаларини тўлаш учун керакли сумма суғурта компанияларининг ҳисоб рақамларида бўлмаса бундай ҳолат уларни қийин аҳволга солиб қўйиши мумкиндир. Суғурта компаниялари умумий портфелларида ликвид активлар кам бўлиши, яъни пулга айлантиришнинг нисбатан осон ва тез бўлган активларнинг етишмаслиги компанияларнинг барқарорликни таъминлаш учун инвестицион фаолиятни амалга оширишда муаммо туғдиради.

*Учинчидан, молиявий барқарорлик ва қонунчиликдаги ўзгаришлар.*

Суғурта компаниялари ўз инвестицион фаолиятини қонунлар, фискал ва монетар сиёсат қоидаларига мос равишда амалга ошириши керак. Баъзан, уларнинг ўзгариши суғурта компанияларининг стратегик режаларини ўзгартиришга олиб келади. Суғурта компаниялари ўз активларини оптимал шаклда ташкил этиш учун мавжуд имтиёзлардан самарали фойдаланишга ҳаракат қилишади.

*Тўртинчидан, технологик имкониятлар ва инновация муаммолари.*

Суғурта компаниялари ўз инвестицион фаолиятларини рақамлаштиришга интилишмоқда, лекин бу кўплаб компаниялар учун катта сарф-харажатларга, шунингдек, юқори техник талабларга олиб келади. Финтех ва рақамли суғурта платформаларига сармоя киритиш, барча ўзгаришларнинг самарали амалга

оширишини таъминлаш учун тўғри ёндашувни талаб қилади. Янги инвестицияларни таҳлил қилиш учун катта маълумотлар (big data) ва сунъий интеллектдан фойдаланиш муҳим. Агар суғурта компаниялари ўз инвестиций алоқаларини таҳлил қилишда замонавий технологиялардан фойдаланишмаса, бу инвестицион қарорлар аниқ ва тўғри бўлмаслиги мумкин бўлиб бормоқда, айниқса рақамли иқтисодиёт шароитида.

*Бешинчидан, макроиқтисодий ўзгаришлар.*

Инфляция ва глобал иқтисодий беқарорлик суғурта компанияларининг инвестицион фаолиятига тўғридан-тўғри таъсир қилади. Бозорнинг беқарорлиги шароитларидан фаолият юритиш, суғурта компанияларига қандай активларга инвестиция киритишни тўғри танлашда муаммо туғдиради. Шунингдек, валюта курсидаги ўзгаришлари суғурта компаниялари учун жуда катта таъсир кўрсатади. Агар суғурта компаниялари хорижий активларга сармоя киритса, валюта курсидаги ўзгаришлар инвестиция қийматида салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлади.

Суғурта компанияларининг инвестицион фаолиятидаги муаммолар турли хил иқтисодий-ижтимоий, сиёсий ва ҳуқуқий омилларга боғлиқ ва таъсирчан бўлади. Буларнинг барчаси компанияларнинг стратегик режаларига, молиявий барқарорлигига, ташқи иқтисодий шароитларга ва ички бошқарув тизимида тўғридан-тўғри таъсир қилади. Инвестицион фаолиятни самарали ташкил қилиш учун суғурта компаниялари рискларни аниқ ва комплекс баҳолаши, замонавий технологиялардан фойдаланиш ва қонунчиликка риоя қилишга катта эътибор қаратишлари зарурдир.

### **Хулоса ва таклифлар.**

Ҳар бир давлатда суғурта компанияларининг инвестиция фаолиятини тартибга солишга қаратилган ўзгача механизмлар мавжуд. Булар, асосан, молиявий рискларни камайтириш, суғурта компанияларининг барқарорлигини таъминлаш, активларнинг диверсификацияланганлиги ва истеъмолчиларнинг манфаатларини ҳимоя қилишга йўналтирилган бўлади. Мамлакатлар турли хил қоидалар ва чекловлар орқали суғурта соҳасини мустақамлашга ҳаракат қиладилар.

Суғурта компанияларининг инвестицион фаолиятини ташкил этиш назарий асослари иқтисодий, молиявий ва ҳуқуқий тамойилларга, шунингдек, суғурта компанияларининг стратегик мақсадларига асосланади. Инвестициялар турли активларга диверсификация қилиш, рискларни минималлаштириш, даромадни ошириш ва компаниянинг молиявий барқарорлигини таъминлашга қаратилган бўлиши керак.

Хулоса сифатида шуни айтиш мумкинки, суғурта бозори республиканинг ўсиб бораётган бозор сегментларидан биридир, шунингдек суғурта компанияларини инвестиция жараёнларига жалб қилиш нуқтаи назаридан жуда муҳим истиқболга эга эканлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

### **Адабиётлар / Литература / Reference:**

*Abdurakhmonov, I. (2020). Efficiency of organizing the activities of insurance intermediaries in the development of insurance sector. International Finance and Accounting, 2020(1), 5.*

*Abdurakhmonov PhD, I. (2020). Impact of insurance services on the development of real sector enterprises. International Finance and Accounting, 2020(6), 7.*

*Abdurakhmonov, I. (2020) "Prospects for applying new marketing technologies in the insurance industry," International Finance and Accounting: Vol. 2020: Iss. 4, Article 6. Available at: <https://uzjournals.edu.uz/interfinance/vol2020/iss4/6>.*

*Abdurakhmonov, I. (2020) "Regulation of the insurance market and implementation of effective mechanisms of prudential control," International Finance and Accounting: Vol. 2020: Iss. 2, Article 10. Available at: <https://uzjournals.edu.uz/interfinance/vol2020/iss2/10>*

Abdurakhmonov, I. (2020). *Methods and approaches to evaluating the insurance industry efficiency. International Finance and Accounting, 2020(3), 7.*

Abduraxmonov, I. (2022). *Sug'urta sohalarining shakllanish tendensiyalari. MOLIYA VA BANK ISHI, 8(3), 60-67.*

Ilyas, A. (2018). *Competition in the insurance market of Uzbekistan. Asian journal of management sciences & education, 7(2), 56-61.*

Ilyas, A. (2018). *Insurance market analysis methods: case-study from Uzbekistan. SAARJ Journal on Banking & Insurance Research, 7(1), 59-68.*

Ilyos, A. (2019). *Fair tariff policy in insurance: Theory and methods of calculation. SAARJ Journal on Banking & Insurance Research, 8(2), 20-27.*

Khurshidovich, A. I. (2021). *Issues of innovative development of insurance in Uzbekistan. International Journal of Management IT and Engineering, 11(7), 91-96.*

Sangyong Hana, Gene C. Lai b, Chia-Ling Hoc. (2018) *Corporate transparency and reserve management: Evidence from US property-liability insurance companies. Journal of Banking and Finance 96 379–392 p.*

Абдурахмонов И.Х. (2020) *Суғурта соҳасида маркетингнинг янги технологияларини қўллаш истиқболлари. “Халқаро молия ва ҳисоб” илмий журнали. №4, 1-10 б.*

Абдурахмонов И.Х. (2022) *Суғурта соҳасида рақамли технологияларни қўллаш истиқболлари. “Moliya va bank ishi” илмий журнал. №1, 95-99 б.*

Абдурахмонов И.Х. (2022) *Суғурта соҳасида янги рақобат қўринишлари: назарий асос ва иқтисодий таҳлил. “Moliya va bank ishi” илмий журнал. №2, 145-150 б.*

Абдурахмонов, И. (2020). *Суғурта бозорини тартибга солиш ва пруденциал назоратнинг самарали механизмларини жорий этиш, “Халқаро молия ва ҳисоб” илмий электрон журнали, 2.*

Абдурахмонов, И. (2022). *Суғурта соҳасида рақамли технологияларни қўллаш истиқболлари. MOLIYA VA BANK ISHI, 8(1), 95–99. Retrieved from <https://journal.bfa.uz/index.php/bfaj/article/view/82>.*

Абдурахмонов, И. (2023). *Совершенствование практики страхования ответственности в Республике Узбекистан. Каталог авторефератов, 1(1), 1–20. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/autoabstract/article/view/41252>.*

Абдурахмонов, И. (2024). *Неизвестные нам риски цифровой экономики. Экономическое развитие и анализ, 2(7), 230–239. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/eitt/article/view/48792>.*

Абдурахмонов, И. (2024). *Страховой рынок: современное состояние и тенденции развитие. Экономическое развитие и анализ, 2(4), 309–319. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/eitt/article/view/48500>.*

Абдурахмонов, И. (2024). *Суғурта соҳасини ривожлантириш истиқболлари. Nashrlar, 2(D), 12–15. <https://doi.org/10.60078/2024-vol2-issD-pp12-15>.*

Абдурахмонов, И. Х. (2018). *Суғурта назарияси ва амалиёти. Ўқув қўлланма. Т.:“Иқтисод-Молия” нашриёти, 23-24.*

Абдурахмонов, И. Х. (2019). *Теория и практика страхования. Учебник/–Т.:«Иқтисод молия, 353-354.*

Абдурахмонов, И. Х. (2023). *Ўзбекистон Республикасида суғурта тармоқларини ривожлантиришнинг концептуал асослари. Автореферат дисс... и. ф. д, 78.*

Абдурахмонов, И.Х. (2024). *Суғурта соҳасининг самарадорлигини баҳолаш. Tadqiqotlar. UZ, 37(6), 161-167.*

Акимова Т.В. (2017) *Необходимость и возможности оптимизации структуры инвестиционного портфеля страховых компаний РФ на современном этапе // Страхование в системе финансовых услуг в России: место, проблемы, трансформация. Сборник трудов XVIII Международной научно-практической конференции. Кострома: Костромской государственный университет. С. 109-112.*



Журавка Е.С. (2016) Особенности формирования инвестиционного потенциала страховых компаний. Банковская система: устойчивость и перспективы развития. Сборник научных статей седьмой международной научно-практической конференции по вопросам банковской экономики. Пинск: Полесский государственный университет. С. 56-59.

Огорокова О.А. (2012) Зарубежный опыт инвестиционной деятельности страховых компаний. Журнал [Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 5: Экономика](#). 1-10 стр.

Тургаева А.А. (2017) Инвестиционный потенциал страховых компаний и оценка их конкурентоспособности // Финансы и кредит. Т. 23. № 2. С. 89-109.